

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Dispvatio LXXV. De locutione Angelorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

DISPV TATIO LXXV.

De locutione Angelorum.

I. Loqui inter se Angelos posse, est indubitatum.

DISPVTATIONE precedente diximus posse unum Angelum ex consensu alterius, intimas illius cogitationes cognoscere, imò indubitatum est Angelos inter se loqui, sibi que suos invicem conceptus manifestare posse: hoc enim ad perfectionem naturæ rationalis pertinet, ut sicut eâ præditi alios interna sui cordis celare possunt, & illa secreta servare, quæ occulta esse volunt; ita, & dum volunt, ut ea aliis manifestent.

II. Quamvis in corporibus assumptis inducatur sæpè loquentes, ist tamen ad loquendum non indigēt.

Hanc etiam communicationem de facto inter Angelos intercedere, nulli dubium est, & sæpè in Scripturis traditum: sic Apostolus primæ ad Corinthios 13. vers. 1. Si linguis, inquit, hominum loquar & Angelorum: Angelus clamavit quatuor Angelis, quibus datum est nocere terræ & mari; Apocalypsis cap. 7. vers. 2. Et si verò inducantur sæpè loquentes sibi invicem in corporibus assumptis ut ab hominibus audiri possint, nihilominus ut inter se loquantur, corporibus non indigent, tum quia ea naturaliter non habent, tum quia si soli Angeli fuissent creati, & nulla res corporea, inter se colloqui & agere potuissent. Denique cum naturæ sint purè spiritualis, non est cur loqui inter se, & modo purè spirituali conversari nequeant.

III. Quo autem modo loquatur, est incertum.

Hoc ergo certum; quo autem modo locutio hæc perficiatur, res est incertissima, ut constat ex variis eam explicandi viis, ut disputationis decursu videbimus.

SECTIO PRIMA.

Modus loquendi per characteres à non-nullis rejicitur.

I. Per quid reddatur Angelus proximè potens ad audiendum.

QUÆRIMUS itaque in præsentī pacto unus Angelus loquatur, & alius audiat, per quid scilicet reddatur potens ad audiendum, cum antea ad hoc non fuerit potēs: quam rem meritò ait Suarez hic lib. 2. cap. 26. num. 3, semper obscurissimam Theologis visam.

II. Angelus, non præsentem tantum, sed absentem alloqui potest.

Suppono Angelos non in præsentia solum, sed etiam in absentia, seu inter se distantes loqui posse; magna enim esset imperfectio Angeli, si cum nullo, nisi sibi præsentē, sermonem ferere posset. Præterea non posset duobus aut tribus inter se distantibus simul loqui, quod parum videtur credibile.

III. Non est hic sermo de quacumque conceptuum manifestatione.

Deinde non est hic sermo de quacumque conceptuum manifestatione: Hæc ergo in præsentī inquirimus, quo modo inter Angelos contingat.

IV. Volunt alii loqui Angelos per signa quædam corporæ.

Prima sententia est, locutionem Angelorum fieri per signa quædam, ac mutus, per quæ conceptus suos sibi invicem declarant: per signa, inquam, corporea, in cælo aut in aère efformata, ut insinuat Durandus, & inclinât Molina. Sed contrà: hoc enim dici nequit, possent namque Angeli inter se loqui, & de variis ad rem suam,

vel privatam, vel publicam spectantibus sermonem ferere, licet nulla res corporea esset creata.

Volunt alii hæc signa esse spiritualia, quæ loquens vel imprimit ei, quem alloquitur, vel in se quasi quosdam characteres efformat, quos alter inspicies legat quasi ejus mentem, sicut nos inspicies chartam, ab alio scriptam, mentem ejus cognoscimus.

Hoc tamen non parum videtur difficile: signa enim isthæc vel significant naturaliter, vel ad placitum: non naturaliter, nec enim apparet, quo pacto illa sint signa naturalia earum rerum, quibuscum nullam aut connexionem habent, aut similitudinem: nec video quam majorem connexionem naturalem habeant hæc signa cum rebus, vel conceptibus Angeli, quàm nostra signa externa cum rebus aut conceptibus nostris. Si verò significant ad placitum, ergo prius debuissent convenire Angeli, & de iis instituendis inter se colloqui, ergo alius est modus loquendi quàm per hæc signa, nam ante eorum institutionem Angeli de iis sunt locuti. Deinde, si significant hoc modo ad placitum, non potest unus Angelus secretò quidquam alteri dicere, quin alii omnes intelligant, contra rationem vitæ politicæ.

SECTIO

SECTIO SECUNDA.

Explicatur, & probatur modus loquendi per characteres.

I. Hæc tamen ratio explicandi locutionem Angelicam per signa illa & nutus, si rectè declaretur, mihi valde probabilis videtur. Si ergo quis dicat hæc signa fuisse à Deo instituta, & singulis Angelis peculiariter infusa (sicut Adamo & Evæ instituit & infudit linguam hebraeam) præter unam linguam omnibus Angelis communem, vel etiam fortè sigillatim unicuique speciei, aut Hierarchiæ propriam, hoc enim modo possent suos conceptus alteri manifestare, sicut homines scripto, & sicut duo homines possunt linguam aliquam inter se excogitare, vel signa quæ illi soli intelligant, ita & huiusmodi esse poterunt signa Angelorum. Quod autem aliqui obijciunt, posse unum Angelum docere alios linguam, & characteres sibi particulares, sicque nihil posse eum secretò alteri loqui, hoc non videtur inconveniens, si enim suam peculiarem linguam aliis patefaciat, sibi imputet quòd in loquendo privetur ratione secreti respectu alterius particularis Angeli, quod etiam contingeret inter homines, si unus privatam quam habet cum alio loquendi aut scribendi viam aliis detegeret. Præterea non video cur non possint Angeli per se huiusmodi linguam, & signa inter se privatim instituire, sicut possunt homines gradatim, & ab imperfectioribus inchoando, sicque ad perfectam tandem linguæ formationem perveniendo, per quam iterum secretò inter se loqui possint, ut postea videbimus.

Variis modis explicari potest lingua huius Angelica institutio per signa.

Possent Angeli hæc signa inter se instituire.

II. Mihi itaque non improbabile videtur posse Angelos hoc modo inter se loqui, signa scilicet & characteres quosdam in se formando, quos alius intuens, mentem ejus in iis quasi legat: ita Marfilus & alii apud Suarium lib. 2. cap. 26. tenet etiam Molina quæst. 107. art. 4. Albertinus, & valde probabile censet Vasquez disp. 211. cap. 10. quam etiam sententiam latè defendit Alarcon, tract. 6. disp. 4. cap. 6. eamque tenere asserit multos ex recentioribus.

III. Quod verò ejusmodi qualitates sint possibile suadet, quia de facto à nonnullis Sacramentis imprimuntur characteres quidam spirituales in animabus ea suscipientium, & infiniti alii characteres sunt possibile. Non tamen est necessarium ut sint diversa signa, ut inter nos plerumque contingit, sed sicut Sinæ, & Japonii, ut refert Pater Acofta lib. 6. historiæ cap. 5. non vocibus, quarum singulæ res singulas, sed figuris & imaginibus, quarum una sententias varias, & propositiones denotat, ita multò magis contingere posset inter Angelos. Addit Pater Alarcon num. 6. signa hæc & characteres posse esse actus quosdam vitales intellectus Angelici, qui licet sint signa naturalia eorum objectorum, quæ repræsentant, possunt nihilominus assumi ut signa ad placitum, ad aliud repræsentandum, sicut licet fumus sit naturale signum ignis, potest nihilominus assumi ad significandum hostes adventare, & alia huiusmodi.

Videtur posse hæc signa esse actus vitales.

IV. Præter linguam tamen omnibus communem, unusquisque tot particulares linguas, seu privatos characteres habere debet, quot Angeli sunt creati, quos privatim alloquatur, ita ut nullus linguam

illam intelligat, esto characteres videat, non magis quàm homo characteres sibi ignotos. Si verò duos aut plures alloqui simul velit non secretò, uti poterit lingua omnibus communi, si autem velit secretò plures alloqui, tot in se efformare diversas simul linguas, seu characteres debet, quot Angeli sunt, quos alloquitur.

Sicut si singuli duo homines (quod non est cur absolute fieri nequeat) haberent linguam sibi peculiarem, ut Angelus in corpore assumpto ullos duos secretò in præsentia aliorum alloqui vellet, deberet omnes illas linguas callere. Nec est cur quis inconveniens esse existimet, quòd tot in Angelis diversæ statuantur linguæ, quot in hoc modo loquendi secretò per characteres, seu signa spiritualia statui in iis debent; cum enim tot multiplicentur in illis species, nullum sequitur inconveniens, si multiplicentur etiam linguæ. Inter quinque itaque Angelos, ut unusquisque in præsentia aliorum singulos secretò alloqui possit, 10. inter, 6. 15. inter 10. 45. diversæ esse linguæ debent, inter 15. 105. Quot verò juxta gradationem inter 100. aut mille, adeoque omnes Angelos jam creatos diversæ esse linguæ debeant, ut secretò sese invicem alloquantur, computum relinquo aliis. Dices: multo plures esse debent linguæ inter decem quàm illæ quadraginta quinque, cum de illis suis linguis & verbis quasi spiritualibus colloqui inter se possint. Respondeo, de illis per illam ipsam linguam, quam quisque novit, loqui eum cum altero, qui eandem linguam novit, posse, sicut de ipsa lingua latinâ non minus quàm de aliis rebus, latinè loquimur. Imò de rebus etiam supernaturalibus, ubi innotuerint, poterunt inter se per hæc signa loqui, assumendo scilicet ea, quæ signa sunt rerum minimè iis dissimilium, ut præstant Sinæ in rebus antea non visis: vel dici posset novas voces tunc iis à Deo infundi, sicut & infunduntur ipsis novæ species.

V. Nihil in hoc incommodi, quòd tot diversa in Angelis statuantur linguæ.

Quot in particulari inter certum Angelorum numerum esse debeant linguæ.

Quomodo loquantur Angeli de rebus supernaturalibus.

Adde probabile videri, non requiri nisi unam linguam, ita tamen, ut id quod uni significat equum, alteri significet leonem, quod uni coelum, alteri aquam, muscam, aut formicam denotet, & sic de aliis: sicut in dies videmus easdem voces in diversis linguis diversa significare: & hoc modo magnâ ex parte vitatur linguarum multiplicitas, & eodem signo varios variis etiam de rebus alloqui unus posset, idque ita, ut nullus intelligat quid dicat alteri: sicut elevatio manus in Petro li esset signum Paulo ut ad eum accedat, Joanni ut eat ad forum, Antonio ut ignem accendat, &c. Petrus eadem manus elevatione omnes tres alloquitur, & Paulum ad se vocat, Joannem ad forum ire jubet, Antonium ignem accendere, & sic de aliis.

VI. Quo pacto magnâ ex parte vitari possit linguarum multiplicitas.

Idem signum diversi denotare possent contraria.

Quæres quo modo Angelus cui alter per hæc signa, tamquam per vocem loquitur, excitetur ad audiendum. Respondeo quoad hoc non esse majorem difficultatem, quàm in aliis sententiis ut videbimus. Productò itaque in Angelo loquente hoc characterem, Deus in Angelo, quem alter per hunc characterem alloquitur, vel producit novam speciem, vel modificationem prioris juxta diversas sententias, quam in se videns Angelus novit aliquem ipsum alloqui, sicque attendit, & characterem illum per actum intuitivum conspicit, & in eo, seu per eum actum alterius, vel objectum quod repræsentat. Si verò quis ponat omnes species completas in Angelo ante locutionem alterius, dici potest Deum, non speciem novam, aut modificationem in illius intellectu producere, sed conaturaliter

VII. Qua ratione Angelus, quem alius alloquitur, ad eum audiendum excitetur.

naturaliter tunc præbere concursum, & cum ad actum, quo signum illud in alio productum videat, seu quod idem est, vocem ejus audiat, determinare.

VIII. Locutione per characteres facili ostenditur quo pacto Angeli nisi inter se possint agurvo- catione.

In hac sententiâ salvatur facili quomodo possit unus Angelus alium decipere, & æquivocationibus uti, aut etiam mentiri, quod difficile videtur universim in eorum republicâ negare, si essent in viâ, aut in purâ naturâ constituti, formando scilicet characteres significantes eum aliquid judicare, quod tamen verè non judicat, sicut homines scripto, aut voce ore prolata, sicque aliud potest Angelus signis alteri, aliud mente sibi loqui.

SECTIO TERTIA.

Dua alia via explicandi locutionem Angelicam.

I. Non satisfaciunt, quod dicunt aliqui Angelos loqui, dicendo tantum se hoc vel illud concipere.

PATER Vasquez Disp. III. num. 65. Arrubal, dub. 171. & alii nonnulli Angelum asserunt, non alio modo de rebus loqui, quam dicendo se hoc vel illud mente concipere. Sed contra primò: hic enim non est modus, quo inter se colloqui, etiam homines solent: nec enim dicunt se hoc vel illud concipere, sed rem ita se habere, vel non habere, sicque de rebus ipsis inter se loquuntur. Contra secundò: hac namque ratione quidquid Angelus circa res diceret, non mentiretur, in hac siquidem sententiâ, si diceret mundum fuisse ab æterno, solum diceret se hoc concipere, aut velle id alteri dicere, quod est verum. Alio ergo modo explicari debet locutio Angelica, præsertim ubi de rebus ipsis loquuntur, & non de conceptibus.

II. Dicunt alii loqui Angelum, vel actum intellectus, vel speciem in intellectu alterius producendo.

Scotus itaque in 2. disp. q. 2. duobus modis locutionem Angelicam declarat: Primò ait Angelum loqui alteri, notitiam objecti, quod ipse tunc cognoscit, in ejus intellectu producendo. Secundò intellectui ejus, quem alloquitur, saltem speciem impressam illius objecti imprimendo, per quam ipse deinde actum ejusdem objecti representativum per se elicit: quod etiam docet Suarez hic, lib. 2. cap. 27. & 28. qui tamen vult speciem illam, non à substantiâ vel intellectu Angeli loquentis, sed ab actu ipso intellectus, vel voluntatis, quem manifestare intendit, in intellectu audientis produci.

III. Auditio est actus vitalis, sicque produci debet ab intrinseco.

Neutrum tamen ex his meo judicio satisfacit: non primum, actio enim illa est actus vitalis; ergo naturaliter produci nequit ab extrinseco, quidquid sit de divinâ potentia; ergo Angelus loquens non potest eam efficere in audiente, ita ut hic merè se habeat passivè. Quæ ratio multò magis urget, si actio ipsa ingrediatur rationem formalem actus vitalis: sic enim apertè constat non posse ipsum audire vitaliter, nisi per actum auditus à se productum.

IV. Aliud quoddam productione est de vitalibus, & non vitalibus.

Et per hoc constat, falsum esse quod ad probationem suæ sententiæ assertit Scotus, nempe omne agens in actu primo sufficiens ad producendum effectum; quale, inquit, est intellectus informatus specie respectu intellectiōis, posse effectum illum in quolibet subjecto apto ad eum recipiendum producere. Hoc, inquam, esto plerumque verum sit, falsum tamen est in actibus vitalibus, quippe qui, vitales cum sint, petunt non procedere, saltem naturaliter, nisi ab intrinseco.

V. Non videtur explicatur

Nec etiam satisfacit secundum: nam præterquam quod concedi debeat actio in distans, cum consistat animam divitis allocutam fuisse Abrahamum di-

stantem, actio autem in distans, ne quidem in spiritalibus concedi plerumque solet à philosophis: præter hoc, inquam, est quod non possint hi actus agere ex imperio voluntatis: hic enim operandi modus proprius est solius animæ, vel substantiæ Angelicæ; imperium siquidem movet, non per efficientiam, sed per informationem: unde si actus illi intellectus aut voluntatis producant per se speciem sui in intellectu alterius, producere illam debent necessariò, sicque secreta cordis, & actus quique liberi patebunt omnibus, saltem in sententiâ Suarez, qui posita semel specie ait actum, cujus illa est species, posse connaturaliter cognosci.

Tandem hæc non est propria locutio: quando enim Angelus, aut actus voluntatis speciem aut notitiam sui, vel alterius objecti immediatè in mente producit, manifestatur quidem objectum, non tamen est locutio, hæc siquidem non est immediata manifestatio objecti, sed mediata, per vocem scilicet loquentis, quæ audita seu cognita ducit in cognitionem rei, per eam significata.

SECTIO QUARTA.

Modus loquendi per intellectum.

LOQUI alteri, est per verbum, rem in eo, & per illud significatam alteri manifestare: unde quisquis per sermonem alterius rem aliquam percipit, sermone ipsum & verba ad placitum significant, ut verba externa humana, & signa spiritalia Angelica, Sectione secundâ declarata, sive significant naturaliter, ut verba interna, seu actus intellectus hominum & Angelorum. Et nisi hoc dicatur nulla dari potest fides humana, vel Angelica: hæc enim non est immediata perceptio objecti in se, sed in voce alterius, & ob auctoritatem dicentis. Licet autem, si quis loquatur, & verba ipsius sive externa sive interna aliis innotescant, possint hi vi illorum verborum rem per illa significatam cognoscere, non tamen dicitur quis alicui loqui, nisi sermone suum ad illum aliquo modo dirigat.

Nonnulli itaque, ut Vasquez 1. parte, disp. 211. cap. 11. Tannerus quest. 4. dub. 3. Granado tract. 5. d. 4. & multi ex recentioribus locutionem Angelicam consistere aiunt in cogitatione mentis ad alium directâ, ac proinde tum actum intellectus includit, tum voluntatis, hunc minùs principaliter, per quem scilicet actus intellectus ad alium dirigatur, illum primariò, utpote quo, cum verbum sit & locutio, & loquimur nobis, & hoc vel illud interius affirmamus, cum verò manifestatur, loquimur aliis, & ipsis etiam ea, quæ in mente habemus, variis modis, per modum scilicet imperii, petitionis, aut narrationis simplicis exprimimus, ut latè declarat Vasquez citatus num. 66. & Suarez lib. 2. cap. 28. num. 34. & 35. ubi locutionem Angelicam dividit in practicam & speculativam. Unde per quemcumque actum, quo quis loquitur sibi, potest loqui aliis, si is actus ad illos per voluntatem dirigatur, idque licet iis jam sit aliunde notus.

In hac autem ratione loquendi, inquit, Angeli non possunt inter se mentiri, cum mentiri sit contra mentem ire, seu id alteri affirmare quod quis falsum putat: hoc autem præstare nequit Angelus, si per hujusmodi actum intellectus, & judicium à se dicitum loquatur: sic enim eidem rei assentiretur simul & dissentiret. Quæ ergo demon dicitur

locutio Angelica per productionem speciei in intellectu audientis.

VI. Hæc species productio non est propria locutio.

I. In quo fita sit propria conceptus locutionis.

Ad hoc ut quis alium alloquatur, debet sermone aliam dirigere.

II. Locutionem Angelicam affirmant aliqui, in actu intellectus per voluntatem ad alium directo consistere.

Locutio Angelica speculativa & practica.

III. In locutione per intellectum Angeli non possunt mentiri.

dicitur mendax & mendacii pater, intelligi debet in corpore assumpto, quo modo in paradiso mentitus est, & Evam deceptit. Et per hæc sufficienter declaratur hæc via locutionem Angelicam explicandi, ulterius verò suadet; Sancti Patres, siquidem intellectum Angelorum passim vocant eorum linguam? Videatur Vasquez citatus, ubi varia in hanc rem eorum refert testimonia.

Quaratione
demon dicitur
mendax.

IV.
Quomodo
unus Ange-
lus alium
loquentem
audiat.

Quoties itaque Angelus alium alloquitur, cogitationemque suam ad eum dirigit, in illius intellectu ad quem loquitur, vel species nova locutionis illius, vel saltem modificatio speciei jam ab initio ei congenite producit. Per hujus verò speciei receptionem excitatur Angelus connaturaliter, saltem ut plurimum ad audiendum. Unde moraliter loquendo semper audiet, cum ob varias rationes frequentissime ad ea attendat, quæ sunt in sua substantiâ.

V.
Pluribus de-
claratur
quo pacto
Angeli sese
in vicem lo-
quentes au-
diant.

Sicut ergo Angelus videndo novam, vel speciem, vel speciei modificationem aliarum rerum in se productam, cognoscit res externas, quæ in dies contingenter sunt, ita videndo hanc speciem, vel modificationem locutionis alterius, novit aliquem loqui, sicque applicare potest hanc speciem ad audiendum in particulari quid dicat. Quare nonnulli cum Vasquez, Molinâ, Alarcon, & aliis, affirmant, licet actus liberi, quando manifestantur, perdant jus secreti, & per voluntatem illam eos detegendi tollatur eorum velamen, ut ita dicam, ac proinde cognosci possunt, saltem ab eo ad quem diriguntur, affirmant tamen Auctores citati eos tunc non videri clarè & intuitivè, imò nunquam hoc modo cerni asserunt, sed mediatè tantum, & in alio prius cognito cognosci. Alii nihilominus dicunt, positâ voluntate eos manifestandi, produci in intellectu alterius, ad quem per voluntatem illam diriguntur, claram illorum speciem, vel prioris ab initio modificationem, per quam clarè & immediatè eos cernant.

Affirmant
nonnulli a-
lius Angelis
liberos cog-
nosci tan-
tum obsecrè,
alii clarè.

VI.
Angeli non
semper sunt
in actuali
cognitione
rerum qua
sciunt in
actu primo.

Possunt verò loqui inter se Angeli de iis etiam rebus, quas jam norunt ut diximus, sicut & inter homines contingit. Non semper autem Angeli sunt in actuali eorum omnium cognitione, quæ in actu primo cognoscunt, seu quorum habent species, vel saltem non omnes rationes ad consultationem, seu deliberationem de iis spectantes actu semper considerant. Hic verò loquendi modus usui maximè esse potest, ubi sermo est de rebus supernaturalibus, & iis quarum non habent Angeli species proprias, & intuitivas, sed paulatim acquirunt alienas, & abstractivas; ut dum inter se de futuris contingentibus differunt, & illis de quibus conjecturalem solummodo habent notitiam. Quando autem Angelus quispiam (quod plerumque superioribus tantum contingit respectu inferiorum) mysterium aliquod à Deo per revelationem acceptum, alteri vel hoc vel alio modo proponit, cumque de illo instruit, dicitur illum illuminare.

Locutio per
intellectum
est maximè
de rebus su-
pernaturalibus.

Quid sit
nomen Ange-
li alium
illuminare.

SECTIO QUINTA.

Alia quedam de locutione per intellectum.

I.
Excitatio
ad audien-
dum quid
sit in Ange-
lo.

LOCUTIO itaque secundum modum procedendi sect. præcedente explicatum, est ipse actus intellectus Angelici, connotando actum voluntatis eum ad alterum dirigentem. Excitatio ad audiendum est infusus vel novæ speciei lo-

R.P. Comptoni Theol. Scholast. Tom. I.

cutionis alterius Angeli, vel speciei prioris modificatio, & aliqua illius advertentia. Auditio denique est illius speciei usus, quando scilicet per eam actum illum seu locutionem, & alterius vocem percipit.

Quod si in illustrationibus quibusdam hic à Deo in hominum animas immisissis isthæc omnia non interveniant, nec subinde fortè distinguatur auditio à locutione, non sequitur hoc, cum sit quid extraordinarium, debere in locutione creaturarum naturali intervenire: sicut etiam licet Deus loquatur interdum per Angelos, Prophetas, & alios suo loco substitutos, atque adeo multis modis, hic tamen non est communis modus, quo creaturæ inter se sermocinantur, ac suos sibi invicem conceptus aperiunt, utpote quæ ore ac voce propriâ ut plurimum loquuntur, non alienâ. In visione autem beatâ dicunt multi distingui locutionem ab auditione, eamque aiunt esse ipsam scientiam Dei increatam.

II.

In quibusdâ
illustratio-
nibus hæc
omnia non
semper in-
terveniant.

Ex vi ergo hujus locutionis præcisè non percipitur res dicta immediatè, & per speciem claram & intuitivam, sed mediatè tantum, & in locutione tanquam in medio cognito, sicut in locutione humanâ, ex vi locutionis vel auditionis præcisè non percipitur immediatè res quæ dicitur, sed sola dictio, seu verbum; occasione tamen hujus resultat in audiente alia cognitio, qua percipitur res ipsa quæ dicitur.

III.

Ex vi hujus
locutionis
non percipi-
tur res dicta
immediatè.

Tandem probabile mihi videtur, quod insinuat Suarez hic, lib. 2. cap. 28. num. 40. nempe sicut est in absolutâ potestate Angeli, ut actus ejus liberi & secreta cordis cognoscantur, si velit, vel non cognoscantur si nolit, & ut unum ex iis cognoscatur, non aliud, ab hoc etiam & non ab illo, sic in illius potestate esse videtur, ut magis vel minus clarè actus aliquis ejus internus ab alio percipiatur, & ut objectum quod actus ille representat, eadem proportionem cognoscatur, & magis etiam vel minus adequatè; & si actus plura representet, aut velit objecta, ut unum percipiatur, non aliud: In hoc quippe situm est perfectum in secreta cordis & actus liberos dominium, quod Angelum in eos habere passim asserunt Theologi. Hic tamen modus inadæquatè manifestandi actum, & objectum per eum representatum, multò facilius intelligitur in locutione per characteres suprâ Sectione secunda declarata.

IV.

Angelus ex
pleno, quod
in actus suos
liberos habet
dominium,
potest, ut
non omnino,
ita inadæ-
quatè eos re-
presentare.

SECTIO SEXTA.

Modus loquendi per voluntatem.

ALTIUS adhuc locutionem Angelicam declarandi restat modus, qui etsi fortè non tam propriè & exactè, si vim vocis spectemus, sit locutio, cum per eum non dirigatur ad alterum actus intellectus, qui est propriè locutio, sed actus voluntatis, in quo hic modus differt à præcedente; per eum tamen declarare invicem suos possunt conceptus, & ad alia quæ subinde in locutione Angelicâ interveniunt, vel saltem intervenire possunt, intelligenda non parum conducit; inter alia namque quo pacto possint demones modo, & Angeli si essent in purâ naturâ, vel in via haberent inter se constitutam rempublicam, ostendit inquam quo modo sese invicem decipere, ac

I.

Modus lo-
quendi per
voluntatem
non est pro-
priè locutio.

Gg

maçair

Non est cur quisquam neget damones, & Angelos in pura natura posse mutari.

II. Declaratur quo pacto Angelus loqui possint per voluntatem.

III. Deus specie volitionis intellectui alterius infundit.

IV. Quid in actu signato manifestet hac volutio, quid in actu exercito.

V. Declaratur qua ratione per hunc loquendi modum Angeli in via, vel in pura natura possint se decipere.

Loqui potest Angelus unicus ut alii non intelligant.

VI. Quo pacto volutio manifestando aliud obiectum, manifestat se.

Alius universalis ab unoquoque Angelo semel electus, volitionem manifestat.

mentiri possint, exemptio enim ab hoc; nulli praterquam Deo infinita veritati videtur concedenda. Unde licet Pater Granado tract. 5. dub. 4. sect. 3. affirmet non posse mendacium inter Angelos contingere, hoc tamen inquit Alarcon tra. 6. dub. 4. cap. 5. num. 10. est contra alios omnes Scholasticos.

II. Hic itaque locutionem Angelicam declarandi modus situs est in volitione quadam, tale vel tale obiectum ad alium Angelum ordinante, obiectum inquam, immediate, vel ut a loquente cognitum, ita tamen ut tantum & non amplius de alterius mente cognoscat, quantum loquenti placuerit ei manifestare. Hoc ergo modo resolvitur dicta volitio: *Volo ut cognoscas hoc obiectum, Petrum v. g. esse in horto, vel volo ut cognoscas seu iudices me cognoscere Petrum esse in horto, seu eum esse in horto, quia ego illud iudico.*

III. Hac proinde volitione, seu ordinatione posita. Deus ut auctor naturae intellectui illius, ad quem ordinatio illa dirigitur, volitionis huius speciem infundit, quam is in se advertens excitatur ad audiendum, & per hanc speciem volitionem illam cernit, hanc autem cernens potest ob auctoritatem eius, cuius est volitio, assentiri obiecto, cui alter eum assentiri cupit.

IV. Volitio ergo ista in actu signato est manifestatio & ordinatio alterius obiecti ad cognoscentem, in actu vero exercito est ordinatio & manifestatio sui respectu eiusdem. Se igitur manifestat hac volitio, non ut obiectum a se volitum, sed in genere causae quasi efficientis, quatenus scilicet dispositivè facit ut illius species in audiente producat.

V. Hinc ostenditur quo pacto Angeli naturae suae relicti, mentiri possint, & unus alium decipere: per hanc namque volitionem ordinat ad alium obiectum tanquam a se cognitum, seu quasi cui assensum praebet, cum tamen nihil minus interdum quam illi assentiat; ex quo fit, ut alter propter auctoritatem illius apparentem, assensum eidem obiecto praebet, sicque decipiatur. Hoc autem mendacium non contingit circa volitionem illam, quam verè habet loquens, & quam cernit audiens eum habere, sed circa obiectum volitum, & per volitionem illam ad alterum ordinatum, cui significat se assentiri, re tamen verà non assentitur. Hac etiam ratione non difficulter intelligitur quo pacto possit unus Angelus secretò loqui alteri, ita ut alii non intelligant; is enim solus audiet, seu volitionem hanc videbit, ad quem dirigitur.

VI. Hic modus, licet nonnulla habeat difficilia, si tamen rectè explicetur, ad locutionem Angelicam declarandam non parum deservit. Id verò imprimis in hac viâ videtur difficile, quomodo scilicet hac volitio se manifestet: etsi enim dicant aliqui, ut supra vidimus, manifestare se in actu exercito, eo ipso nimirum quòd sit ordinatio alterius obiecti ad cognitionem Angeli, non tamen caret difficultate. Dici nihilominus possit primò, non cognosci hanc volitionem, donec per aliam volitionem ordinetur ad cognoscentem. Secundò etiam dici potest, unumquemque Angelum semel actum aliquem generalem elicere, quò universaliter velit actus omnes huiusmodi, quibus postea volet ut alii Angeli tale vel tale obiectum cognoscant, ipsis innotescere, qua volitione semel posita & moraliter manente, cedit quasi iure suo, sicque deinceps ipso facto quòd

eiusmodi volitio ponatur, Angelus, ad quem dirigitur, speciem & cognitionem illius habebit.

SECTIO SEPTIMA.

Alia quaedam de locutione per voluntatem & characteres.

ADVERTO ut materiam de locutione Angelicâ concludam, hunc modum eam explicandi per volitionem ratione prædictâ ordinatam, optimè quadrare cum modo eam declarandi per signa ad placitum & characteres spirituales sect. 2. posito: hæ enim volitiones possunt esse eiusmodi signa, & hoc modo vitabitur multiplicatio illa linguarum; hi namque voluntatis actus, cum ex unâ parte sint secreti, & ei tantum manifesti ad quem diriguntur, ex aliâ verò sint signa quibus alter illi mentem suam quantum ei placet patefacit, sicut signa vocalia externa apud homines, sic signa spiritalia seu characteres, quibus iuxta dicta sect. 2. loquuntur Angeli, possunt esse hæ ipsæ volitiones: volitio enim qua Angelus A, vult Angelum B, credere Petrum esse in foro, potest esse signum illum hoc existimare, sicque ob auctoritatem illius potest ex eo ita iudicare, esto fallatur, si res, ut fieri potest, ita se non habeat.

Dices: actus voluntatis non est vox, nec verbum; hoc enim solum competit actibus intellectus. Distinguo antecedens: actus voluntatis non est vox aut verbum significans formaliter, & quo Angelus loquitur sibi, concedo antecedens; significans quasi ad placitum, & consequenter quo loqui possit alteri, & suum illi conceptum, quantum ei placet, aperire, nego: sicut voces ore prolatae, elevatio manus, figura & characteres in chartâ aut tabellâ efformati, esto non sint formales & naturales repræsentationes, vel rerum vel conceptuum illius qui illis utitur, ea tamen audienti manifestant.

Addo in fine ad facilitorem intelligentiam locutionis Angelicæ per signa spiritalia sect. 2. explicata, id quod rectè advertit Suarez lib. 1. cap. 3. num. 12. & 13. unumquemque scilicet in se experiri, prius quam vocem ullam exterius proferat, se intus in mente conceptus earundem vocum apud se formare, imò ibidem addit, locutionem internam humano modo aliter fieri non posse: Unde inquit, eodem quisque idiome mentaliter in animo loquitur interius sibi, quo aliis loquitur exterius.

Ad rem ergo nostram hinc facile intelligitur quo modo characteres illi spiritalia, etiam ab Angelis efformari possint: in quo tamen aliqui, & in particulari Pater Suarez, lib. 2. de Angelis cap. 26. num. 7. & 8. maximam difficultatem illius sententiae sitam esse existimat. Possunt ergo Angeli, ut aliarum rerum, ita vocum materialium conceptus ac internas voces, & characteres quasi spiritalia apud se formare, & per hos, conceptus de rebus ipsis, quantum iis placet, aliis aperire, sicque vel latinè vel græcè spiritualiter, vel aliâ linguâ loqui. Per hos autem conceptus & characteres spiritalia possunt Angeli unicuique in particulari, etiam in præsentia aliorum secretò loqui, nullus enim characteres hosce videbit nisi is ad quem diriguntur: & hæc de locutione Angelicâ sufficiant.

I. Locutio per voluntatem optimè concordat cum locutione characterum.

Volitiones istæ possunt esse characteres, seu signa spiritalia.

II. Hæc ad voluntatem non significat formaliter, sed ad placitum.

III. Antequam loquatur quis, conceptus quasi profertur conceptus intus apud se format.

IV. Quomodo Angeli per characteres spiritalia possint, vel Græcè, vel Latinè, vel aliâ quocunque linguâ loqui.

Possunt Angeli hoc modo unum secretò loqui, alii præsentibus.

